

LATVIJAS TIESĪBU SISTĒMA

**Biznesa augstskolas *Turība*
Tiesību zinātņu katedras docētāju**

KOLEKTĪVĀ MONOGRĀFIJA



Rīga 2017

UDK 340(474.3)
La805

Kolektīvā monogrāfija

LATVIJAS TIESĪBU SISTĒMA

Sērija "Tiesību zinību bibliotēka" Nr. 38

SASTĀDĪTĀJI

Endziņš Aivars, Dr.iur, Biznesa augstskolas Turība profesors, *Latvija*

Kronis Ivars, Dr.iur, Biznesa augstskolas Turība Tiesību zinātņu katedras vadītājs (līdz 2015. gadam), Baltijas Starptautiskās akadēmijas asociētais profesors, *Latvija*

RECENZENTI

Baikovs Aleksandrs, Dr.iur., Baltijas Starptautiskās akadēmijas asociētais profesors, *Latvija*

Grasis Jānis, Dr.iur., Banku augstskolas asociētais profesors, *Latvija*

Joksts Osvalds, Dr.habil. iur., Rīgas Stradiņa universitātes profesors, *Latvija*

Justickis Viktoras, Dr.habil.iur., Mikolas Romeris universitātes profesors, *Lietuva*

Krūma Kristīne, Dr.iur., Rīgas Juridiskās augstskolas profesore, prorektore, *Latvija*

Ķinis Uldis, Dr.iur., Rīgas Stradiņa universitātes asociētais profesors, *Latvija*

Pleps Jānis, Dr.iur., Latvijas Universitātes docents, Tiesību teorijas un vēstures katedras vadītājs, *Latvija*

Skrastiņa Una, Dr.iur., Biznesa tehnoloģiju institūta vadošā pētniece, *Latvija*

Sumbarova Marina, Dr.iur., Baltijas Starptautiskās akadēmijas asociētā profesore, *Latvija*

ZINĀTNISKIE REDAKTORI

Načisčionis Jānis, Dr.iur, Biznesa augstskolas Turība profesors, Juridiskās fakultātes dekāns, *Latvija*

Veikša Ingrīda, Dr.iur, Biznesa augstskolas Turība profesore, Tiesību zinātņu katedras vadītāja, *Latvija*

ISBN 978-9934-543-10-4

© SIA "Biznesa augstskola Turība", 2017, 442 lpp.

Izdevējs SIA "Biznesa augstskola Turība"

E-pasts: izdevnieciba@turiba.lv

Iespiests SIA "Drukātava"

Ievads

Varētu apgalvot, ka Latvijas tiesību sistēma mūsdienu izpratnē sāka formēties 1990. gada 4. maijā, kad formāli atjaunoja savu tiesisko neatkarību, saglabājot sociālistisko tiesību loka piederošas tiesību sistēmas iezīmes, bet gatava mainīties atbilstoši Romāņu–Ģermāņu loka iezīmēm un Eiropas tiesību vienotībai. Šo gadu desmitu laikā tiesību sistēma ir piedzīvojusi un turpina realizēt fantastisku transformāciju kontinentālās Eiropas tiesību loka virzienā, ietverot sevī Eiropas Savienības tiesību daudzveidību, principus un interpretāciju. Latvijas Tiesību sistēma ir veidojusies kā orķestris, kur visiem instrumentiem ir jāskan vienoti melodiski, lai tiesību elementiem būtu iespēja pastāvēt kā odām. Šādi elementi ir normu teksti, to jēgas izpratne, to sistēmiskā sasaiste, juridiskā argumentācija, metodes u.c.

Šo darbu var uzskatīt kā tiesisko himnu nošu grāmatu, jo notis ir pamats jebkurai mūzikas izpausmei un formai. Grāmata ir mūsdienīgs pārskats pat Latvijas tiesību sistēmu visā tās daudzveidībā un pastāvībā, tanī pat laikā izmaiņu un attīstības procesā. "Latvijas tiesību sistēma" apkopo, apraksta un analizē fundamentālākos tiesību jautājumus un principus. Šo tiesību orķestri visās pamattiesībās un to grupās (gan civiltiesībās, gan starptautiskās tiesībās un krimināltiesībās), sniedzot priekšstatu par vispārējām un speciālām tiesību nozarēm, definējot to tiesību avotus, normas un tiesību zinātnieku viedokļus, kas veicina mūsu valsts tiesību sistēmas izpratni un sniedz atbildes uz izpratnei nepieciešamajiem jautājumiem. Atspoguļo to savstarpējo mijiedarbību un kopējo skanējumu.

Tiesību sistēmas orķestri ir savienojis autoru kolektīvs, kurš ir tikpat spilgts un ar lielisku skanējumu. Autoru starpā ir tiesību zinātņu doktori, tiesību zinātnieki, doktoranti un praktiķi juridisko profesiju daudzveidībā, piešķirot darbam ne tikai augstu akadēmisku izteiksmi, bet arī praktisko skaidrojumu. Autori, veidojot grāmatas izklāstu, katrā tiesību nozarē ir analizējuši gan pašmāju, gan ārvalstu tiesību zinātnieku izvirzītas atziņas. Latvijas tiesību juridiskā doma veiksmīgi savienota ar starptautisko un ES normu izklāstu, kas realizēts viegli uztveramā valodā. Autori izvēlējušies lakonisku, kodolīgu un ļoti precīzu izklāstu.

Grāmatas adresāts ir jebkurš interesents, students, jurista palīgs, juriskonsults, jurists, persona, kurai tiesības nav vienaldzīgas.

Liene Čakare

Introduction

It could be stated that the Latvian legal system in its modern form started evolving since the 4th May 1990 when Latvia formally regained its independence when the legal system retained some of the features of the socialist legal system but was ready to change in order to conform to the features of Romano Germanic legal system and a common European legal system. Over the decades, the legal system has undergone and continues to carry out its fantastic transformation towards European continental law incorporating a variety of European Union laws, principles and interpretation. The Latvian legal system has evolved as an orchestra where all the instruments should be tuned in harmony to sound melodious and the legal elements should exist alongside one another. These elements are the statutory texts, the interpretation, their systematic correlation, legal argumentation, methods etc.

This work can be looked upon as a music book of a legal hymn as notes are the basis for any musical expression or form. The book is a contemporary statement of the Latvian legal system in all its diversity and permanence while at the same time reviewing changes and the development process. "Latvian legal system" collates, describes and analyses the fundamental legal issues and principles. This legal orchestra overviews all fundamental rights and groups (constitutional, civil, international as well as criminal) providing an insight into the various general and specific branches of law, defining sources, norms and opinions of legal scholars, thereby promoting the understanding of the national system and providing answers to issues necessary for understanding it. It also reflects their mutual interaction and the overall harmony.

The legal orchestra was put together by a team of authors who are just as bright and melodious. Among the authors are law professors, legal scholars, doctoral students and practitioners representing a variety of diverse legal professions, which provides the work not just a high academic expression but also practical explanations. The authors while compiling the various sections of the book have analysed ideas and notions in each legal branch put forward by not only local but also foreign legal experts. The Latvian legal concepts have been successfully linked to international and EU norms using simple language. Authors have been very laconic, concise and very accurate in their narratives but have at the same endeavoured to convey the legal concept in a simple and understandable manner.

The book is addressed at any student, legal consultant or person who is interested in law.

Liene Cakare

Saturs

Kopsavilkums.....	11
Summary.....	29
LATVIJAS TIESĪBU VĒSTURE	48
1. Latvijas tiesību vēstures periodizācija	48
2. Paražu tiesības Latvijā aizvēstures periodā (ap 10 500. g.pr.Kr. – XII gs.)	49
3. Livonija. Feodālo kārtu klerikālās valsts tiesību periods (XIII–XVI gs. pirmā puse)	54
4. Latvijas teritorija Polijas un Zviedrijas valdījumā. Pāreja uz jaunajiem laikiem tiesībās (XVI–XVIII gs.)	60
5. Latvijas zemes Krievijas impērijas sastāvā. Absolūtisma laika tiesības (XVIII gs.–1918. gads).....	64
6. Latvijas Republika (1918–1940). Pilsoniskas valsts tiesību periods	68
7. Padomju un nacionālsociālistiskās Vācijas okupācijas periods (1940–1945)	75
8. Otrreizēja padomju okupācija. Padomju tiesību periods (1944–1991)	79
9. Atjaunotā Latvijas valsts (1991. – mūsdienas). Mūsdienu Eiropas tiesības	81
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	83
ADMINISTRATĪVĀS TIESĪBAS	87
1. Administratīvo tiesību vispārīgie jautājumi	87
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	87
1.2. Avoti un principi	88
2. Administratīvo tiesību galvenie institūti.....	91
2.1. Administratīvo tiesību normas.....	91
2.2. Publisko tiesību līgums	91
2.3. Administratīvi tiesiskās attiecības.....	94
2.4. Administratīvo tiesību subjekti.....	95
2.5. Valsts pārvaldes organizācija (valsts pārvaldes sistēma un valsts pārvaldes process).....	95
2.6. Valsts pārvaldes iestāde	97
3. Administratīvo tiesību tendences un attīstības norises	104
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	104
ADMINISTRATĪVĀ PROCESA TIESĪBAS	107
1. Administratīvā procesa tiesību vispārīgie jautājumi	107
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	107
1.2. Avoti un principi	107
2. Administratīvā procesa tiesību attīstība Latvijā	109
3. Administratīvā procesa tiesību galvenie institūti	111
3.1. Administratīvā procesa dalībnieki.....	111
3.2. Administratīvā procesa termiņi.....	112
3.3. Administratīvais process iestādē	113
3.4. Administratīvais process tiesā	113
3.5. Administratīvā procesa instrumenti.....	115
4. Administratīvā procesa tiesību tendences un attīstības norises	121
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	123
CILVĒKTIESĪBAS	127
1. Cilvēktiesību vispārīgie jautājumi	127
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	127
1.2. Tiesību avoti un principi	128
2. Cilvēktiesību attīstība Latvijā un pasaulē	130
3. Cilvēktiesību galvenie institūti	135
3.1. Cilvēktiesību subjekti un objekts.....	135
3.2. Cilvēktiesību ierobežojums.....	135
3.3. Cilvēktiesību paaudzes.....	136
3.4. Diskriminācijas aizliegums	137
3.5. Cilvēktiesību aizsardzības sistēma ANO, ES un Eiropas Padomes ietvaros	139
4. Cilvēktiesību tendences un attīstības norises	143
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	144
KONKURENCES TIESĪBAS.....	144
1. Konkurences tiesību vispārīgie jautājumi	145
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	145
1.2. Avoti un principi	145
2. Konkurences tiesību attīstība Latvijā.....	146
3. Konkurences tiesību galvenie institūti.....	146

3.1. Konkurence, konkurenti un konkrētais tirgus	146
3.2. Aizliegtas vienošanās.....	147
3.3. Dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana	151
3.4. Dominējošais stāvoklis mazumtirdzniecībā.....	152
3.5. Tirgus dalībnieku apvienošanās	153
3.6. Valsts atbalsts.....	154
3.7. Negodīga konkurence.....	154
3.8. Valsts loma konkurences uzraudzībā.....	155
4. Konkurences tendences un attīstības norises.....	157
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	158
APDROŠINĀŠANAS TIESĪBAS	158
1. Apdrošināšanas tiesību vispārīgie jautājumi	159
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	159
1.2. Avoti un principi	159
2. Apdrošināšanas tiesību attīstība Latvijā	160
3. Apdrošināšanas tiesību galvenie institūti.....	160
3.1. Apdrošināšanas jēdziens un būtība.....	160
3.2. Apdrošinātāju darbības pamatnoteikumi	160
3.3. Apdrošināšanas veidi.....	161
3.4. Apdrošināšanas līgums	163
3.5. Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana	167
3.6. Regress un subrogācija	169
3.7. Pārāpdrošināšana.....	169
3.8. Apdrošināšanas starpnieki.....	170
4. Apdrošināšanas tendences un attīstības norises.....	171
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	172
BŪVNICĪBAS TIESĪBAS	174
1. Būvniecības tiesību vispārīgie jautājumi.....	174
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	174
1.2. Avoti un principi	177
2. Būvniecības tiesību attīstība Latvijā: galvenie etapi.....	179
3. Atsevišķi aspekti būvniecības procesa regulējumā	181
3.1. Būvniecība kā teritorijas plānojuma īstenošana	181
3.2. Būvniecības procesa galvenās stadijas	183
3.3. Subjektīvās publiskās tiesības būvniecības procesā.....	185
4. Būvniecības tiesību tendences un attīstības norises	188
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	190
ĢIMENES TIESĪBAS	193
1. Ģimenes tiesību vispārīgie jautājumi.....	193
a. 1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi.....	193
1.2. Avoti un principi	194
2. Ģimenes tiesību attīstība Latvijā.....	195
3. Ģimenes tiesību galvenie institūti	197
3.1. Laulība.....	197
3.2. Vecāku un bērnu savstarpējās tiesības un pienākumi.....	199
3.3. Radniecība un svainība	202
3.4. Aizbildnība un aizgādība	203
4. Ģimenes tiesību tendences un attīstības norises	204
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	205
MANTOJUMA TIESĪBAS.....	207
I. 1. Mantojuma tiesību vispārīgie jautājumi	207
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	207
1.2. Avoti un principi	209
2. Mantojuma tiesību attīstība Latvijā	209
3. Mantojuma tiesību galvenie institūti	211
3.1. Mantojuma tiesību vispārīgie noteikumi	211
3.2. Likumiskā mantošana.....	211
3.3. Testamentārā mantošana	212
3.4. Līgumiskā mantošana.....	214
3.5. Mantojuma atklāšanās, apsardzība un mantojuma prasība	215
3.6. Līdzmantinieku savstarpējās attiecības un mantojuma dalīšana	216

3.7. Mantojuma tiesības izbeigšanās un zaudēšana.....	217
4. Mantojuma tiesību nozares tendences un attīstības norises	218
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	219
LIETU TIESĪBAS.....	221
1. Lietu tiesību vispārīgie jautājumi	221
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	221
1.2. Avoti un principi	222
2. Lietu tiesību attīstība Latvijā	222
3. Lietu tiesību galvenie institūti.....	223
3.1. Dažādu lietu šķiras.....	223
3.2. Valdījums.....	225
3.3. Īpašums.....	225
3.4. Servitūti	226
3.5. Reālnastas	227
3.6. Ķīlas tiesība	227
3.7. Izpirkuma tiesība.....	228
4. Lietu tiesību tendences un attīstības norises	229
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	232
SAISTĪBU TIESĪBAS	233
1. Saistību tiesību vispārīgie jautājumi	233
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	233
1.2. Avoti un principi	234
2. Saistību tiesību attīstība Latvijā	235
3. Saistību tiesību galvenie institūti.....	235
3.1. Tiesiskie darījumi.....	235
3.2. Līgumi.....	238
3.3. Saistību tiesību pastiprināšana	238
3.4. Procenti.....	240
3.5. Solidārās saistības.....	240
3.6. Cesija	241
3.7. Saistību tiesību izbeigšanās	241
3.8. Zaudējumi	242
3.9. Atbildības pienākums	243
3.10. Dāvinājums un prasījumi no atdošanas līgumiem.....	243
3.11. Prasījumi no atsavinājuma līgumiem	244
3.12. Nomas un īres līgums.....	246
3.13. Prasījumi no darba attiecībām.....	247
3.14. Prasījumi no dažādiem pamatiem.....	248
4. Saistību tiesību tendences un attīstības norises	250
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	250
CIVILPROCESA TIESĪBAS.....	252
1. Civilprocesa tiesību vispārīgie jautājumi	252
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	252
1.2. Avoti un principi	253
2. Civilprocesa tiesību attīstība Latvijā	254
2.1. Starpkaru posms.....	254
2.2. Padomju okupācijas laiks.....	254
2.3. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas	255
3. Civilprocesa tiesību galvenie institūti.....	255
3.1. Civilās tiesvedības pamatnoteikumi	255
3.2. Tiesvedība pirmās instances tiesā	260
3.3. Tiesas spriedumu un lēmumu pārsūdzēšana	266
3.4. Tiesas sprieduma un lēmuma izpilde.....	268
3.5. Starptautiskais civilprocess	269
4. Civilprocesa tendences un attīstības norises	269
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	269
DARBA TIESĪBAS.....	271
1. Darba tiesību vispārīgie jautājumi.....	271
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	271
1.2. Darba tiesību avoti un principi.....	273
2. Darba tiesību attīstība Latvijā	274

3. Darba tiesību galvenie institūti.....	275
3.1. Darba līgums.....	275
3.2. Darba laiks. Atpūtas laiks.....	280
3.3. Darba samaksa.....	283
3.4. Darba aizsardzība.....	285
3.5. Darba strīdi	286
4. Darba tiesību tendences un attīstības norises	288
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	289
SOCIĀLĀS TIESĪBAS.....	292
1. Sociālo tiesību vispārīgie jautājumi	292
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	292
1.2. Avoti un principi	293
2. Sociālo tiesību attīstība Latvijā	294
3. Sociālo tiesību galvenie institūti	295
3.1. Sociālā drošība.....	295
3.2. Sociālā apdrošināšana	296
3.3. Sociālā palīdzība.....	299
4. Sociālo tiesību tendences un attīstības norise	300
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	302
KOMERCĒTIESĪBAS.....	304
1. Komerctiesību vispārējie jautājumi.....	304
1.1. Komerctiesību jēdziens, priekšmets un uzdevumi.....	304
1.2. Komerctiesību principi un avoti	304
2. Komerctiesību attīstība Latvijā.....	306
3. Komerctiesību galvenie institūti	307
3.1. Komersanti.....	307
3.2. Komercreģistrs	313
3.3. Prokūra un parastā komercpilnvara.....	314
3.4. Reorganizācija un likvidācija.....	316
4. Komerctiesību tendences un attīstības norises.....	318
Izmantotās literatūras un normatīvo aktu saraksts.....	318
AUTORTIESĪBAS	320
1. Autortiesību vispārīgie jautājumi	320
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	321
1.2. Avoti un principi	321
2. Autortiesību attīstība Latvijā	323
3. Autortiesību galvenie institūti	324
3.1. Autortiesību objekti.....	324
3.2. Autortiesību subjekti	326
3.3. Autortiesību termiņš.....	326
3.4. Autortiesību materiālais nesējs	327
3.5. Autortiesību divējādā daba	328
3.6. Darba izmantošana	330
3.7. Autortiesību ierobežojumi	331
3.8. Blakustiesības	332
3.9. Tiesību kolektīvais pārvaldījums	334
3.10. Autortiesību pārkāpumi un to aizsardzība.....	335
4. Autortiesību attīstības tendences.....	338
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	339
KRIMINĀLTIESĪBAS.....	341
1. Krimināltiesību vispārīgie jautājumi.....	341
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	341
1.2. Avoti un principi	341
2. Krimināltiesību attīstība Latvijā.....	343
3. Krimināltiesību galvenie institūti	346
3.1. Noziedzīgs nodarījums.....	346
3.2. Sods.....	349
3.3. Tipiskākie nodarījumi	349
4. Krimināltiesību tendences un attīstības norises	350
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	352

KRIMINĀLISTIKA UN OPERATĪVĀ DARBĪBA.....	354
1. Kriminālistikas un operatīvās darbības teorijas vispārīgie jautājumi	354
1.1. Kriminālistikas un operatīvās darbības teorijas jēdziens, priekšmets un uzdevumi	354
1.2. Kriminālistikas būtība un saturs	354
1.3. Operatīvās darbības būtība, principi	355
2. Kriminālistikas un operatīvās darbības teorijas attīstība Latvijā	356
2.1. Kriminālistikas attīstības īss apskats	356
2.2. Operatīvās darbības rašanās un attīstības apskats, tiesiskie pamati	357
3. Kriminālistikas un operatīvās darbības teorijas galvenie institūti.....	358
3.1. Kriminālistikas galvenie institūti – kriminālistikas tehnika, kriminālistikas taktika, izmeklēšanas metodika.....	358
3.2. Operatīvās darbības galvenie institūti operatīvās darbības subjekti, pasākumi un līdzekļi	358
3.3. Operatīvās darbības process.....	361
3.4. Slepēnā sadarbība	362
4. Kriminālistikas un operatīvās darbības teorijas tendences un attīstības norises	362
4.1. Kriminālistikas pašreizējais stāvoklis un attīstības perspektīvas.....	362
4.2. Operatīvās darbības pašreizējais stāvoklis un attīstības perspektīvas.....	362
Izmantotās literatūras un normatīvo aktu saraksts.....	364
KRIMINĀLPROCESA TIESĪBAS	365
1. Kriminālprocesa tiesību vispārīgie jautājumi	365
1.1. Jēdziens un mērķis.....	365
1.2. Avoti un principi	366
2. Kriminālprocesa tiesību attīstība Latvijā	368
3. Kriminālprocesa tiesību galvenie institūti	369
3.1. Kriminālprocesā iesaistītās personas, speciālā procesuālā aizsardzība.....	369
3.2. Pierādījumi un pierādīšana kriminālprocesā	371
3.3. Piespiedu līdzekļi kriminālprocesā	374
3.4. Mantisiekie jautājumi kriminālprocesā.....	376
3.5. Pirmstiesas kriminālprocess un tiesvedība krimināllietās.....	379
3.6. Starptautiskā sadarbība krimināltiesiskajā jomā.....	382
4. Kriminālprocesa tiesību tendences un attīstības norises	384
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	386
EIROPAS SAVIENĪBAS TIESĪBAS	388
1. ES tiesiskais statuss un tiesību sistēma	388
2. ES institūcijas.....	390
2.1. ES Tiesa	390
2.2. Parlaments.....	391
2.3. Padome.....	391
2.4. Eiropadome.....	392
2.5. Komisija	392
2.6. Revīzijas palāta.....	393
2.7. Eiropas Centrālā banka.....	393
3. ES tiesību avoti.....	394
4. ES Dīvināšanas līgumi un tiesību akti.....	395
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	397
STARPTAUTISKĀS PUBLISKĀS TIESĪBAS.....	399
1. Vispārēji jautājumi	399
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	399
1.2. Tiesību avoti	400
1.3. Svarīgākie principi	402
1.4. Tiesību subjekti	403
2. Vēsturiskā attīstība	404
2.1. Starptautisko publisko tiesību attīstība pasaulē	404
2.2. Starptautisko publisko tiesību attīstība Latvijā	405
3. Svarīgākie tiesību institūti	410
3.1. Teritoriju tiesiskais regulējums	410
3.2. Valstu starptautiska atzīšana un pēctecība.....	412
3.3. Iedzīvotāju tiesiskā statusa regulējums	413
3.4. Starptautisko līgumu tiesības	414
3.5. Starptautiskās organizācijas.....	415
3.6. Atbildība starptautiskajās tiesībās	416

3.7. Starptautiskās krimināltiesības	416
3.8. Starptautiskās humanitārās tiesības.....	417
3.9. Starptautiskās drošības tiesības	419
3.10. Starptautiskā justīcija	420
4. Attīstības tendences	421
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	423
STARPTAUTISKĀS PRIVĀTTIESĪBAS	425
1. Starptautisko privāttiesību vispārīgie jautājumi	425
1.1. Jēdziens, priekšmets un uzdevumi	425
1.2. Tiesību avoti	427
1.3. Tiesību principi	428
2. Starptautisko privāttiesību attīstība Latvijā un pasaulē	430
2.1. Nacionālā regulējuma tapšana Latvijā	430
2.2. Tiesiskā regulējuma nepilnības mūsdienās.....	431
2.3. Attīstības tendences pasaulē.....	431
3. Starptautisko privāttiesību galvenie institūti	432
3.1. Kolīziju tiesību sistēma	432
3.2. Kolīziju normu pamata tipi	433
3.3. Ārvalsts tiesību piemērošana.....	435
4. Starptautiskais civilprocess	436
4.1. Pamatprincipi.....	436
4.2. Ārvalsts tiesu nolēmumu atzīšana un izpilde	437
4.3. Ārvalsts šķīrējtiesu nolēmumu piespiedu izpilde.....	438
Izmantotās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses saraksts.....	439